

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Inteligentné mestá ako hnacia sila novej európskej priemyselnej politiky“

(stanovisko z vlastnej iniciatívy)

(2015/C 383/05)

Spravodajkyňa: Daniela RONDINELLI

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa 22. januára 2015 podľa článku 29 ods. 2 rokovacieho poriadku rozhodol vypracovať stanovisko z vlastnej iniciatívy na tému

„Inteligentné mestá ako hnacia sila novej európskej priemyselnej politiky“.

Odborná sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 16. júna 2015.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 509. plenárnom zasadnutí 1. a 2. júla 2015 (schôdza z 1. júla 2015) 149 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 2 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1. V kontexte čoraz intenzívnejšej urbanizácie, EÚ a jej členské štáty považujú mestá za „laboratóriá na dynamickejšiu a digitálnejšiu Európu“, kde sa testujú opatrenia schopné vytvárať rast, zamestnanosť a sociálny rozvoj.

1.2. Udržateľnosť miest bude výsledkom inteligentného spojenia vyspelejších a inovatívnejších technológií, integrovaných platforiem (na európskej, štátnej a miestnej úrovni), modernej infraštruktúry, energetickej účinnosti, nového definovania efektívnejších služieb podľa potrieb občanov a užívateľov, integrácie inteligentnej elektrickej siete, internetu, senzorových systémov.

1.3. Mestá ako vyspelé inovačné laboratóriá realizované vo veľkom rozsahu by prispeli k priemyselnej a sociálno-ekonomickej „renesancii“ EÚ a začali by skutočnú a ozajstnú priemyselnú, finančnú a sociálnu revolúciu.

1.4. EHSV sa preto domnieva, že inteligentné mestá sa môžu stať hnacou silou rozvoja novej európskej priemyselnej politiky, ktorá bude schopná ovplyvniť vývoj špecifických výrobných odvetví a rozsiahlo rozšíriť výhody digitálneho hospodárstva. Podpredseda Európskej komisie Maroš Šefčovič vo svojom vystúpení na plenárnom zasadnutí EHSV 22. apríla 2015 okrem iného uviedol, že inteligentné mestá predstavujú pre EÚ prioritu rozvoja, a dôrazne poukázal na nadšenie starostov miest investovať do komunít budúcnosti.

1.5. Na dosiahnutie tohto cieľa je nevyhnutné zamerať sa na modernejší a účinnejší model rozvoja než sú doterajšie modely, pre ktoré je príznačná extrémna roztrieštenosť opatrení. EHSV preto navrhuje, aby ostatné európske inštitúcie a národné vlády spojili koncepciu „inteligentného“ modelu s udržateľným a integrovaným modelom rozvoja, ktorý sa bude vzťahovať na mestá, ostrovy, územia, priemyselné oblasti a bude založený na súdržnosti a súčasnej integrácii šiestich pilierov, ktoré umožnia:

— technológie a nástroje na zvýšenie energetickej účinnosti a integráciu obnoviteľných zdrojov energie,

— šírenie technologických platforiem a pripojenia na vytvorenie nových systémov digitálnych služieb,

— nové digitálne služby na zlepšenie kvality života a práce občanov a podnikov,

- prispôsobenie mestskej infraštruktúry a prestavbu miest,
- vzdelávanie a odbornú prípravu občanov, podnikov a verejného sektora v oblasti digitálnych zručností,
- model hospodárskej a finančnej udržateľnosti investícií.

1.6. Súčasná prítomnosť týchto šiestich pilierov by sa mala považovať za štandardnú a nevyhnutnú súčasť strategického projektu inteligentných miest. Rovnako dôležité je, aby sa tento model uplatňoval v kontexte politiky, ktorá zabezpečí najprísnejšie normy bezpečnosti sietí, informačných systémov, aplikácií a zariadení, ktoré tvoria základ ekosystémov digitálnych služieb.

1.7. EHSV sa domnieva, že na to, aby sa tento návrh pretavil do konkrétnych opatrení, je okrem nevyhnutného zapojenia občianskej spoločnosti dôležité, aby EÚ a členské štáty koordinovali svoje politické opatrenia a zabezpečili im primerané verejné finančné zdroje a štrukturálne ich otvorili verejno-súkromnému partnerstvu.

1.8. EHSV sa domnieva, že zvlášť v záujme plne udržateľných inovácií zameraných na zlepšenie kvality života a blaha občanov je potrebné, aby sa investíciám do inteligentných miest dostalo podpory zhodnotením synergie medzi existujúcimi verejnými európskymi, štátnymi a regionálnymi fondmi a využitím príležitostí, ktoré poskytuje Európsky fond pre strategické investície (EFSI).

1.9. EHSV dúfa, že v záujme uskutočnenia týchto procesov:

- Európska komisia zriadi „jednotné európske špecializované prístupové centrum pre inteligentné mestá“, do ktorého budú zapojené príslušné generálne riaditeľstvá, členské štáty, EHSV a Výbor regiónov,
- sa v každom členskom štáte preto vytvoria „jednotné kontaktné miesta pre prístup k finančnej a technickej pomoci pre inteligentné mestá“, ktoré budú štrukturálne spojené s „jednotným európskym prístupovým centrom špecializovaným na politiky a zdroje pre inteligentné mestá“. Takéto miesta by mali byť otvorené diskusiám s miestnymi verejnými a súkromnými aktérmi, aby poradné skupiny zložené z organizácií občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov podporovali opatrenia na zvyšovanie povedomia na celoštátnej úrovni a na úrovni jednotlivých miest,
- pri zriadení Európskeho centra investičného poradenstva EFSI sa vytvorí osobitné oddelenie venované inteligentným mestám,
- Európske partnerstvo v oblasti inovácií pre inteligentné mestá a komunity umožní aj účasť občianskej spoločnosti a EHSV.

1.10. EHSV sa domnieva, že na základe týchto nových nástrojov by bolo vhodné podporiť európsku projektovú platformu, ktorá bude mať vlastnosti požadované EFSI a ktorá povedie k vzniku a integrácii projektov inteligentných miest v rámci členských štátov a podporí financovateľnosť projektov prostredníctvom integrácie potencionálnych súkromných zdrojov a dostupných verejných zdrojov a možných foriem záruk v rámci EFSI.

1.11. EHSV sa domnieva, že je nevyhnutné podporovať spoločný trh pre inteligentné mestá aj prostredníctvom harmonizovaného regulačného rámca, ktorý by zahŕňal:

- preskúmanie nástrojov verejno-súkromného partnerstva na európskej úrovni, aby sa stali atraktívnejšími pre podniky a aby sa ich využitie rozšírilo aj na služby, ktoré sú pilierom digitálneho hospodárstva,
- nástroje inovačného verejného obstarávania a obstarávania vo fáze pred komerčným využitím,

- homogénne mechanizmy, ktoré umožnia správnym orgánom miest transparentne využívať hospodárske zdroje vyplývajúce z úspor nákladov a z nových služieb vytvorených platformami podporovanými v inteligentných mestách a podnietia ich k opätovnému investovaniu do ďalších inovačných projektov.

1.12. EHSV sa domnieva, že zapojenie a účasť organizácií občianskej spoločnosti a konsenzus medzi sociálnymi partnermi sú podstatné nielen pre stanovenie strategických a projektových plánov spojených s uplatňovaním udržateľného a integrovaného modelu rozvoja inteligentných miest, ale aj zabezpečenie, aby sa tieto plány premenili na hospodárske a sociálne výhody pre občanov a lepšie životné a pracovné podmienky.

2. Súvislosti

2.1. Rastúca urbanizácia na celosvetovej (v rámci miléniového rozvojového cieľa č. 11 vykonáva Organizácia spojených národov projekt *Spojené inteligentné mestá*, aby sa všetky mestá sveta stali udržateľné, inkluzívne, bezpečné a odolné voči katastrofám) a európskej úrovni ⁽¹⁾ je čoraz viac prepojená s rozširovaním inteligentných miest (Európska únia – Regionálna politika. Mestá zajtrajška, október 2011), pretože do tohto prostredia bude väčšina občanov [72 % obyvateľstva EÚ, t. j. 359 miliónov žije v súčasnosti v mestách a do roku 2020 ich bude 80 % (údaje Komisie)] a výrobných subjektov sústreďovať svoje hospodárske, osobné a sociálne záujmy. Okrem toho, v európskom kontexte, pre ktorý sú príznačné roztrúsené menšie mestské centrá, ako aj priemyselná história využívania reťazcov a sietí podnikov, je prechod na tento nový model nutne naplánovať a umožniť aj na rozsiahlych a rozptýlených územiach.

2.2. O zvýšenej vnímavosti celoštátnych a miestnych verejných činiteľov, pokiaľ ide o tieto otázky, svedčí zintenzívnenie dvojstranných partnerstiev medzi európskymi inteligentnými mestami a obcami na iných kontinentoch, ktoré sa ešte len musia vyvíjať smerom k udržateľnosti. Tieto dohody sú zamerané na rozmnožovanie pozitívnych skúseností alebo využívanie a výmenu osvedčených postupov. Napríklad čínska vláda vybrala 12 miest, ktoré podpísali dohody o spolupráci v oblasti udržateľného rozvoja miest (http://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/12_cities.pdf) s európskymi mestami, ktoré sú považované za jedny z „najinteligentnejších“. Okrem toho sme svedkami nárastu počtu projektov a iniciatív v oblasti rozvoja inteligentných miest spontánne podporovaných vládami a/alebo občanmi alebo združeniami, organizáciami (napríklad Malagská charta, 7. februára 2011 – <http://www.catmed.eu/pag/fr/11/la-charte-de-malaga>) alebo sieťami na európskej úrovni, ako sú napríklad Eurocities (<http://www.eurocities.eu>) a Dohovor primátorov a starostov (<http://www.covenantofmayors.eu>).

2.3. Stratégia Európa 2020 podporuje v celej Európe inteligentné mestá prostredníctvom investícií do infraštruktúry IKT v záujme rastu ľudského kapitálu, riešení využívajúcich príležitosti spojené s novými technológiami a digitalizáciou s cieľom dosiahnuť tieto ciele: zlepšiť udržateľnosť a kvalitu života a práce občanov a podnikov; zvýšiť účinnosť a dostupnosť služieb; znížiť chudobu, nezamestnanosť, sociálne vylúčenie, znečistenie a degradáciu životného prostredia.

2.4. Benátskym vyhlásením pre digitálnu Európu <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/digital-venice-2014>, národné vlády zdôraznili cieľ podporiť prechod svojich ekonomík na digitálne hospodárstvo, pretože sa domnievajú, že sa môže stať oporným bodom nového modelu priemyselnej politiky, kde informačné a komunikačné technológie sú neodmysliteľným vstupom pre akýkoľvek typ výroby tovarov a poskytovania služieb, ako aj prístup k finančným nástrojom a zdrojom energie.

2.5. V tejto súvislosti členské štáty chápu mestá ako „laboratóriá na dynamickejšiu a digitálnejšiu Európu“, pretože sú potenciálnou hybnou silou týchto zmien. Inteligentné mestá predstavujú pre EÚ miesta na testovanie opatrení, ktoré dokážu vytvárať rast spolu so zamestnanosťou, pretože v nich digitálne technológie možno spájať s inovačnou infraštruktúrou a novými službami.

⁽¹⁾ Oznámenie Komisie o mestskej agende EÚ, COM(2014) 490 final; stanovisko ECO/369; stanovisko EHSV na tému *Mestská agenda EÚ*, Ú. v. EÚ C 291, 4.9.2015, s. 54.

2.6. Premena miest na inteligentné ovplyvní technologické inovácie, inteligentnú dopravu, zvyšovanie energetickej účinnosti, život občanov, pracovníkov a podniky prostredníctvom mnohých zmien súvisiacich napríklad s prácou na diaľku, elektronickou demokraciou, zvýšenou transparentnosťou a umožní aktívnejšiu účasť na procese rozhodovania.

2.7. Pri príležitosti konferencie, ktorú EHSV usporiadal 10. novembra 2014 na tému *Smart Cities – towards a European Economic Revival through Civic Innovation* (<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-smart-cities-civic-innovation>), diskutovali politickí činitelia, predstavitelia miest a zástupcovia občianskej spoločnosti o tom, ako sa inteligentné mestá môžu stať referenčnými nástrojmi rozvoja novej priemyselnej politiky v Európe, ako môžu podporiť rast a zamestnanosť, akými spôsobmi môžu aktéri občianskej spoločnosti participovať na príprave stratégie a aké politické nástroje zaviesť na podporu prílevu investícií do inteligentných miest v celej EÚ.

2.8. EHSV sa domnieva, že na to, aby sa inteligentné mestá stali hnacou silou rozvoja novej európskej priemyselnej politiky⁽²⁾, sa treba zamerať na tri opatrenia:

2.8.1. definovať ešte modernejší a efektívnejší model uplatňovania opatrení v inteligentných mestách, ktorým bude možné prekonať súčasnú roztrieštenosť a podporiť jednotnú víziu, ktorá výrazne presiahne integráciu IKT, mobility a zvyšovania energetickej účinnosti. Zvlášť sa treba zamerať na iniciatívy, ktoré by sa mohli rôznym spôsobom uplatniť na miestnej úrovni a mali by zároveň súčasný dosah na HDP, rast, zamestnanosť, produktivitu (kvantitatívne hospodárske ukazovatele), kvalitu života, duševnú a telesnú pohodu ľudí (kvalitatívne hospodárske ukazovatele);

2.8.2. podporovať investície do inteligentných miest v duchu verejno-súkromného partnerstva, ktoré by zhodnotilo predovšetkým mnohé dostupné európske fondy a zosúladiť by ich s fungovaním EFSI (Návrh nariadenia Komisie, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia č. 1291/2013 a č. 1316/2013, COM(2015) 10 final) s cieľom prijať na európskej úrovni model rozvoja, ktorý by sa vyznačoval schopnosťou vytvárať návratnosť súčasne v sociálnej, environmentálnej a výrobnjej oblasti, ako aj v oblasti zamestnanosti [Komisia odhaduje, že do roku 2018 sa počet pracovných miest zvýši o 2,8 milióna (Start-Up Europe, konferencia EHSV, 10. novembra 2014)] a zabezpečiť možnosť splácania kapitálu súkromným investorom;

2.8.3. posilniť prítomnosť a úlohu občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov v procese strategického plánovania inteligentných miest, ich uskutočnenia a následného monitorovania, čo má zásadný význam pre zlepšenie životných a pracovných podmienok občanov a podnikov.

3. Udržateľný a integrovaný model rozvoja inteligentných miest v digitálnom hospodárstve

3.1. Zo štúdie Európskeho parlamentu⁽³⁾ vyplýva, že súčasné stratégie a iniciatívy sú zamerané na zmenu miest na inteligentné *aspoň z jedného* z vedených hľadísk: riadenie účasti občanov, vzťah k občanom, mobilita, hospodárstvo, životné prostredie. Je nesporné, že projekt inteligentných miest si možno predstaviť aj v prípade výskytu len jednej z týchto charakteristík. V štúdií sú potom stanovené tri druhy „základných zložiek inteligentného mesta“: technologická, ľudská a inštitucionálna.

3.2. Podľa názoru EHSV je nevyhnutné predložiť nový, udržateľný, produktívny a inkluzívny model inteligentnejších miest, ktorý nebude považovaný za projekt „informačnej technológie“, „zlepšenia životného prostredia“ alebo „zvýšenia energetickej účinnosti“, ale za súčasť novej európskej priemyselnej politiky, kde je rast sprevádzaný zamestnanosťou a sociálnym rozvojom výnosom z digitálnej transformácie našich ekonomík.

⁽²⁾ Stanoviská EHSV na tému *Za obnovu európskeho priemyslu*, Ú. v. EÚ C 311, 12.9.2014, s. 47; *Silnejší európsky priemysel v prospech rastu a oživenia hospodárstva*, Ú. v. EÚ C 327, 12.11.2013, s. 82; *Návrat priemyselných odvetví do EÚ v rámci reindustrializácie*, Ú. v. EÚ C 311, 12.9.2014, s. 15.

⁽³⁾ Generálne riaditeľstvo pre vnútorné politiky. *Mapping Smart Cities in the EU*, 2014 (<http://www.smartcities.at/assets/Publikationen/Weitere-Publikationen-zum-Thema/mappingsmartcities.pdf>).

3.3. Realizácia tohto modelu nie je spojená len s integrovanejšou víziou projektov inteligentných miest, ale aj:

- s menšou fragmentáciou stratégií členských štátov a Komisie;
- so zvýšenou mierou normalizácie a integrácie operačných programov, základných prvkov a európskych a štátnych finančných nástrojov určených na rozvoj inteligentných miest;
- s rozvojom finančných riešení schopných napomôcť „pákový efekt“ v súvislosti so súkromnými zdrojmi, a to aj využívaním verejných zdrojov na zmiernenie rizika;
- s presadením politiky strategického verejného obstarávania zameranej na vytvorenie tried výrobkov a služieb schopných zvýšiť vnímanie efektívnosti občanmi, verejnou správou a podnikmi, a zvýšenie príznačnej konkurencieschopnosti územia a/alebo siete a/alebo odvetvia podnikov.

3.4. Preto EHSV, vedomý si toho, že inteligentnú stratégiu možno uplatniť na mestá, ostrovy, územia a priemyselné zóny, navrhuje, aby európske inštitúcie a národné vlády stanovili integrovaný model rozvoja inteligentných miest, a to v programoch, pre ktoré je príznačné, že obsahujú súčasne 6 kľúčových pilierov. V Taliansku na základe takéhoto modelu, ktorý vzišiel z návrhu vypracovaného združením AMERIGO (International Cultural Exchange Programs Alumni) a sieťou ENAM (European Network of American Alumni Associations), pripravuje ministerstvo pre hospodársky rozvoj stratégiu pre inteligentné mestá v rámci tzv. Junckerovho plánu:

- existencia **technológií a nástrojov pre energetickú účinnosť** a integráciu obnoviteľných zdrojov energie, ako je napríklad **inteligentná elektrická infraštruktúra (smart grids)** schopná podporovať plány úspor energie, integrovať účelové riešenia a nástroje; uľahčovať využívanie kombinácie zdrojov dodávok energie vo verejnom a súkromnom sektore, integrovať sa s prepojovacou infraštruktúrou a podporovať šírenie voľne dostupného signálu IP,
- šírenie **technologických a prepojovacích platforiem**, ktoré umožnia vytvorenie nových systémov digitálnych služieb prostredníctvom infraštruktúr IKT a **telekomunikácií**, ktoré dokážu zabezpečiť všeobecnú konektivitu aj vďaka prepojeniu s inteligentnými sieťami, podporiť šírenie **internetu všetkého** napojeného na senzory, zariadenia, služby, využívať verejné a súkromné otvorené údaje a mestskú digitálnu agendu a súčasne zabezpečiť najvyšší bezpečnostný štandard riešení a zariadení a ochranu informácií občanov, podnikov a verejných orgánov,
- rozvoj **nových ekosystémov digitálnych služieb** na zlepšenie kvality života občanov a výrobných procesov podnikov prostredníctvom navzájom prepojených inteligentných zariadení a služieb založených na platformách konektivity a inteligentných sieťach. Tieto ekosystémy digitálnych služieb pôsobiace vo viacerých sektoroch (napr. mobility, elektronického zdravotníctva, digitálneho cestovného ruchu, priemyslu 4.0) by mohli podporiť vznik alebo posilnenie európskeho odvetvia inteligentných miest, najmä ak by hlavní aktéri v oblasti technológií podporili urýchlenie riešení vyvinutých a vyprodukovaných subjektmi menších rozmerov, vrátane začínajúcich podnikov,
- projekty na zlepšenie **infraštruktúry a mestskej prestavby**, ako je napríklad nové územné plánovanie zahŕňajúce prispôbenie a prestavbu verejných budov a infraštruktúry v duchu produktivity, ekológie a sociálnych aspektov s cieľom podporovať nielen zvýšenie hospodárskej hodnoty tovaru, ale aj hodnoty z používania, ktorú vnímajú užívatelia, čiastočne vďaka všeobecnému využívaniu účinných a prepojených technológií a šíreniu súvisiacich nepriamych mechanizmov verejného obstarávania,
- plány na získanie a zlepšenie **digitálnych zručností** občanov, podnikov, verejného sektora s cieľom umožniť plné využívanie zavádzaných inovácií pre maximálny počet koncových užívateľov,

— plány **hospodárskej a finančnej udržateľnosti** investícií založené na jasnom určení: osôh pochádzajúci zo služieb, využívania infraštruktúr a postupov zvyšovania účinnosti; spôsoby rozdelenia úžitku medzi prevádzkovateľov sietí, investorov, tvorcov inteligentných riešení a zariadení, užívateľov; nástroje **verejného a súkromného financovania** schopné uľahčiť vykonávanie týchto nových modelov opatrení.

3.5. Koexistencia týchto prvkov môže maximalizovať vplyv projektov v oblasti hospodárskeho rastu a zamestnanosti, kvality života, zjednodušovania vzťahov so správnymi orgánmi a medzi nimi, úspor energie pre verejný a súkromný sektor, generovať prenos konkurencieschopnosti a znalostí na podniky.

3.6. Takto vytvorené inteligentné mestá budú poskytovať kvalitné verejné služby, lepšiu životnú úroveň pre občanov a lepšie prevádzkové podmienky pre podniky, nové pracovné príležitosti prostredníctvom inovatívnejšieho podnikateľského ekosystému, lepšiu ekologickú udržateľnosť. Tieto výsledky sa môžu dosiahnuť nižším nenávratným verejným financovaním, vďaka zapojeniu súkromných financií, strategickému plánovaniu systémov služieb schopných generovať „nové toky príjmov“ a vytváraniu sietí medzi veľkými priemyselnými zoskupeniami a malými a strednými podnikmi.

3.7. Vzhľadom na tieto veľké možnosti považuje EHSV za nevyhnutné zaoberať sa otázkou bezpečnosti počítačových sietí, systémov, aplikácií a zariadení, ktoré tvoria základ ekosystémov digitálnych služieb. Zmena miest na inteligentné si vyžaduje, aby sa informácie, na ktorých sú založené služby a ktoré sú samé o sebe veľmi citlivé, zbierali a spracúvali s diskretnosťou, integritou a dostupnosťou.

3.8. Okrem toho je nevyhnutné, aby sa na európskej úrovni podporila diskusia medzi členskými štátmi o bezpečnostných normách, ktoré budú musieť spĺňať poskytované služby a zariadenia v rámci internetu všetkého, aby sa zabránilo tomu, že budú prerušené, narušené alebo dokonca zneužitá a tým spôsobia vážne škody ľuďom, škody na zdraví obyvateľstva, ochrane súkromia a ekonomických činnostiach, a v konečnom dôsledku poškodia aj vnímanie všetkých iniciatív zameraných na vytvorenie inteligentných miest.

4. Inteligentné mestá – nástroj na vytvorenie európskej platformy pre priemyselnú politiku

4.1. Integrácia šiestich kľúčových pilierov by umožnila, aby sa inteligentné mestá stali ideálnym nástrojom na podporu nového druhu investícií, ktorý by pozitívny sociálny dosah, pokiaľ ide o vonkajšie vplyvy, rozšíril o mechanizmus ziskovosti, ktorým by sa tieto investície stali v plnej miere udržateľné z ekonomického a finančného hľadiska.

4.2. Európsky plán investícií pre inteligentné mestá by umožnil znásobiť účinky iniciatív, ak by boli prítomné tieto tri činitele: politika umožňujúca škálovateľnosť riešení, ktorá by bola závislá od štandardizácie zložiek; podpora jednotného trhu inteligentných miest, aby sa prekonali roztrieštené a odlišné opatrenia jednotlivých krajín a našli spoločné nástroje na riešenie vzniknutých kritických situácií; existencia jednotného finančného prístupu.

4.3. Škálovateľnosť riešení, t. j. možnosť rozširovať alebo opakovať existujúce riešenia, sa dnes spája najmä s experimentálnymi mikroinfraštruktúrami a systémami inteligentnej dopravy a závisí od zapojenia významných dodávateľov technológií a spolupráce medzi mestami. Iné experimentálne iniciatívy majú síce veľmi veľký význam vzhľadom na kvalitu navrhovaných riešení alebo schopnosť zapojiť zdola občanov alebo podniky, ale sú natoľko špecifické, že ich opakovateľnosť je obmedzená.

4.4. EHSV je presvedčený, že škálovateľnosť riešení na európskej úrovni je jedným z kľúčových prvkov prilákajúceho primeraného objemu súkromných investícií v rámci partnerstiev s verejnými investíciami, a tým umožní, aby politika inteligentných miest dokázala zvyšovať zamestnanosť, HDP, produktivitu a kvalitu života.

4.5. EHSV sa predovšetkým nazdáva, že:

- mestá by síce mali mať rozsiahlu autonómiu pri určovaní jednotlivých zložiek šiestich pilierov tak, aby najlepšie vyhovovali miestnym možnostiam a potrebám, ale táto autonómia by mala umožňovať, aby nájdené riešenia boli opakovateľnými a škálovateľnými,
- táto opakovateľnosť a škálovateľnosť by sa mala realizovať aj podporou vzniku technických noriem interoperability, diskusií a odblokovaním vhodných riešení, aby sa maximálna flexibilita na miestnej úrovni spojila s príležitosťou podporiť rozvoj riešení, ktoré by mali kolektívnu a všeobecnú hodnotu a zároveň by sa však dali prispôsobiť špecifickým potrebám,
- možno zvýšiť mieru hospodárskej a finančnej udržateľnosti inteligentných investícií, čo by veľkým spoločnostiam, MSP a začínajúcim podnikom, najmä ak sú sieťovo prepojené s veľkými spoločnosťami, uľahčovalo navrhovanie pokrokových riešení pre intervenčné programy na európskom území,
- je možné zvýšiť aj účinnosť a efektívnosť použitého verejného a súkromného kapitálu tým, že sa podporí vyčleňovanie verejného kapitálu na financovanie jednotlivých zložiek pilierov alebo projektových zložiek pri rozsiahlom alebo úplnom zlyhaní trhu, a pričleňovanie projektových zložiek k zložkám s pozitívnou alebo vysokou ziskovosťou,
- účinnosť tohto procesu z hľadiska sociálno-ekonomického vplyvu sa môže zvýšiť prostredníctvom platforiem spolupráce medzi mestami zameraných na opakovateľnosť a zhodnocovanie osvedčených postupov.

4.6. Kombinácia týchto opatrení by mohla viesť k vytvoreniu spoločného trhu inteligentných miest, vďaka čomu by sa EÚ stala prvou globálnou platformou testovania vyššie opísaného modelu rozvoja, ktorý by dokázal výrazne vplyvať na:

- výšku investícií, ku ktorým by mali veľké, stredné a malé podniky prístup v rámci verejno-súkromného partnerstva,
- podporu a integráciu v rámci strategických projektov začínajúcich podnikov, inovačných a výskumných spoločností, ktoré by dokázali generovať významné vedľajšie účinky v oblasti technológií, organizačných a sociálnych modelov a vplyvu na zamestnanosť,
- následnú schopnosť mobilizovať súkromné finančné zdroje, ktoré by prilákal homogénnejší politický rámec na európskej úrovni a primerané využívanie verejných zdrojov na pákový efekt a znižovanie rizík.

5. Investície a hospodárska a finančná udržateľnosť

5.1. Na európskej úrovni alebo na úrovni členských štátov neexistuje osobitný fond vyčlenený pre inteligentné mestá, ale viacero možností prístupu k finančným prostriedkom prostredníctvom konkrétnych programov. Okrem programov jednotlivých členských štátov, ktoré sú založené na prepojení štátnych zdrojov so štruktúrnymi fondmi (EFRR, ESF, EPFRV), existujú európske fondy, z ktorých sa môžu financovať konkrétne aspekty inteligentného mesta (napríklad Horizont 2020, Nástroj na prepájanie Európy, programy COSME, URBAN a LIFE). Vzhľadom na to, že pri súčasnom právnom rámci nie je možné uvažovať o sústredení zdrojov do jedného jediného fondu, pokladá EHSV za veľmi dôležité, aby sa zvýšila úroveň koordinácie medzi príslušnými inštitúciami a synergia politík, ktoré ich podporujú, a aby spôsoby komunikácie medzi inštitúciami, mestami a verejnými a súkromnými zainteresovanými subjektmi boli jednoznačné a jednotné.

5.2. V súvislosti s potrebou stanoviť model kontinuálneho rozvoja integrovaných opatrení EHSV zastáva názor, že tento cieľ nie je možné v plnej miere dosiahnuť vzhľadom na roztrieštenosť odborných poznatkov a zdrojov tak Európskej komisie (šesť generálnych riaditeľstiev prierezovo zodpovedných za inteligentné mestá), ako aj členských štátov, v ktorých nie sú vždy jasné právomoci a zodpovednosti ústredných, regionálnych a miestnych orgánov.

5.3. EHSV preto odporúča Komisii, aby vytvorila „jednotné európske prístupové centrum špecializované na politiky a zdroje pre inteligentné mestá“, do ktorého by boli zapojené príslušné generálne riaditeľstvá, členské štáty, Výbor regiónov a Európsky hospodársky a sociálny výbor a ktorého úlohou by bolo:

- centralizovať politické usmernenia aj s cieľom znížiť fragmentáciu a byrokráciu,
- zabezpečiť politickú a administratívnu koordináciu medzi EÚ, členskými štátmi a obcami v záujme realizácie modelu a príslušných politík,
- poskytovať zosúladené informácie správnym orgánom, ktoré chcú plánovať inteligentné opatrenia, aj prostredníctvom väčšej transparentnosti dostupných finančných zdrojov a jasného prepojenia medzi nimi a rozpočtovými položkami,
- stimulovať vytváranie európskych partnerstiev medzi verejnými a súkromnými podnikmi,
- zapájať sociálnych partnerov a občiansku spoločnosť,
- zlepšiť vzájomnú výmenu informácií o osvedčených postupoch,
- podporovať šírenie integrovaného a udržateľného modelu rozvoja inteligentných miest na štátnej úrovni.

5.4. Jednotné európske špecializované prístupové centrum pre inteligentné mestá by malo fungovať v súčinnosti s EFSI. EHSV v tejto súvislosti zdôrazňuje⁽⁴⁾, že EFSI by mal podporovať strategické infraštrukturálne projekty s takou hospodárskou a sociálnou pridanou hodnotou, ktorá môže prispieť k dosiahnutiu cieľov politiky EÚ^(?) zameraných na dobudovanie jednotného trhu v oblasti dopravy, telekomunikácií, digitálnej infraštruktúry, energetiky, rozvoja miest a vidieka, sociálneho rozvoja, životného prostredia a prírodných zdrojov.

5.5. Tieto projekty, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie inteligentných miest, môžu posilniť európsku vedeckú a technologickú základňu a podporovať výhody pre spoločnosť prostredníctvom lepšieho využívania hospodárskeho a priemyselného potenciálu politík v oblasti inovácie, výskumu a technického rozvoja.

5.6. Vďaka prepojeniu jednotného európskeho špecializovaného prístupového centra pre inteligentné mestá s EFSI a na základe možností tohto fondu vytvárať projektové a finančné platformy na európskej, štátnej alebo sektorovej úrovni, EHSV odporúča vytvoriť európsku projektovú platformu pre inteligentné mestá, ktorá by umožňovala podporiť jednotný prístup k ich financovateľnosti prostredníctvom integrácie dostupných verejných zdrojov, využiteľných súkromných zdrojov a aktiváciou vhodných verejných foriem zmiernenia rizika. Takáto platforma by mala podporovať určovanie, zhromažďovanie a financovanie projektov, ktoré sú podporované vo viacerých členských štátoch a zodpovedajú modelu inteligentných miest, ktorý EHSV navrhuje Komisii prijať.

5.7. Na podporu vzniku týchto typov projektov EHSV odporúča, aby sa vo všetkých členských štátoch zriadili „jednotné kontaktné miesta pre prístup k finančnej a technickej pomoci pre inteligentné mestá“, s cieľom:

- zachovať najvyšší stupeň koordinácie s jednotným európskym prístupovým centrom pre inteligentné mestá, čím sa zabezpečí šírenie politických usmernení na štátnej úrovni,
- prenášať miestne potreby do požiadaviek a projektov, ktoré budú spadať pod hlavné piliere,
- zlepšovať využívanie nenávratného verejného financovania a/alebo uľahčiť financovanie iniciatív zahrnutých v rôznych hlavných pilieroch,

⁽⁴⁾ Stanovisko EHSV na tému „Investičný plán pre Európu“, Ú. v. EÚ C 268, 14.8.2015, s. 27.

^(?) Oznámenie Komisie *Jednotný telekomunikačný trh*, COM(2013) 634 final; *Európska energetická únia*, COM(2014) 520 final, COM(2015) 80 final a COM(2015) 82 final; *Jednotný trh s prepravou*, COM(2014) 22 final.

- poskytovať pomoc pri vytváraní vhodnejších nástrojov verejno-súkromného partnerstva a verejného obstarávania s cieľom podporiť rýchlu, účinnú a efektívnu interakciu s podnikateľským sektorom,
- určiť najvhodnejšiu finančnú štruktúru na zabezpečenie integrácie verejných zdrojov a zdrojov, ktoré môžu poskytnúť súkromní investori, s prípadnou dodatočnou garanciou, ktorú by poskytol EFSI.

5.8. EHSV dúfa, že v rámci novo vytvoreného Európskeho centra investičného poradenstva, ktoré by sa malo presadzovať popri EFSI ako podpora členských štátov pri prijímaní najvhodnejších opatrení na uľahčenie vytvárania zoznamu projektov a aktiváciu všetkých potrebných nástrojov, ktoré umožnia financovať projekty, vznikne osobitné oddelenie pre inteligentné mestá, ktoré bude mať k dispozícii pracovníkov s tými najvhodnejšími odbornosťami a zručnosťami na zabezpečenie toho, aby sa zohľadnili všetky rozmery projektov.

6. Opatrenia týkajúce sa občianskej účasti, úloha občianskej spoločnosti a preskúmanie regulačného rámca na zlepšenie tvorby politiky

6.1. EHSV poukazuje na to, že predpokladom schválenia a zavedenia integrovaného modelu rozvoja inteligentných miest je prijatie dlhodobej vízie inštitúciami, plné zapojenie zúčastnených skupín (občanov, združení občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov) do prebiehajúcich procesov, efektívne a inovatívne riadenie procesov súvisiacich s rozvojom inteligentných miest.

6.2. Európske, štátne a miestne inštitúcie zapojené do strategického plánovania zásahov v prospech inteligentných miest budú vyzvané, aby prijali dlhodobú strategickú víziu pre tieto programy. Integrovaný model rozvoja bude možné použiť na zosúladenie potrieb všetkých zapojených skupín a zabezpečenie čo najväčšieho začlenenia a jeho spojenia s hospodárskou a finančnou udržateľnosťou iniciatív.

6.3. Mestá budú zohrávať úlohu inteligentného „plánovača a kontrolóra“, ktorý bude mať úlohu vykonávať plánované opatrenia s jasným harmonogramom a schopnosťou prispôbiť sa zmenám a vývoju, čo treba založiť na plodnom, štruktúrovanom a trvalom dialógu medzi rôznymi podnikateľskými, finančnými, sociálnymi subjektmi, inštitúciami a združeniami.

6.4. Rozvoj miest inteligentným smerom bude možný len vtedy, ak bude založený na trvalej diskusii s občianskou spoločnosťou, čo umožní plné zapojenie skupín, ktoré zastupujú kolektívne, individuálne a všeobecné záujmy, a to tak vo fáze zisťovania potrieb, ich prenášania do požiadaviek, ako aj monitorovania účinnosti opatrení naplánovaných na ich uspokojovanie. Táto účasť občanov by sa mala podporovať na európskej, štátnej a miestnej úrovni.

6.5. EHSV na tento účel navrhuje, aby:

- sa iniciatíva Európske partnerstvo v oblasti inovácií pre inteligentné mestá a komunity [ktorú predložila skupina na vysokej úrovni pre európske partnerstvo v oblasti inovácií pre inteligentné mestá a komunity, 14. októbra 2013 (<http://ec.europa.eu/eip/smartcities/>)] rozšírila na účasť subjektov občianskej spoločnosti, vrátane EHSV, a na všetky subjekty pôsobiace v rámci oblastí 6 hlavných pilierov navrhnutého modelu inteligentných miest, kde sú dnes už zastúpení prevádzkovatelia riešení pre mobilitu, IKT a environmentálne otázky,
- každý členský štát podporoval vznik propagačných opatrení, do ktorých budú zapojení zástupcovia občianskej spoločnosti už vo fáze formulovania potrieb, požiadaviek a navrhovania stratégií prostredníctvom zriadenia poradných skupín, tak na úrovni „jednotného kontaktného miesta pre prístup k finančnej a technickej pomoci pre inteligentné mestá“, ako aj na úrovni jednotlivých miest,
- došlo k zjednodušeniu a integrácii regulačného rámca prostredníctvom spoločných európskych právnych predpisov, najlepšie vo forme smernice, s cieľom dosiahnuť:
- preskúmanie nástrojov verejno-súkromného partnerstva, aby sa stali atraktívnejšími pre podniky a aby sa ich využitie rozšírilo aj na služby, ktoré sú pilierom digitálneho hospodárstva,

- zlepšenie nástrojov inovačného verejného obstarávania a obstarávania vo fáze pred komerčným využitím,
- zavedenie homogénnych mechanizmov pre mestské orgány, ktoré umožnia transparentné využívanie časti peňažných tokov pochádzajúcich z nových služieb založených na platformách, ktoré budú podporované na úrovni inteligentných miest, ako sú napríklad služby prameniace z komerčného využívania verejných a súkromných otvorených údajov a otvorených služieb, a ktoré budú stimulovať tieto orgány k tomu, aby časť vytvorených úspor a príjmov súvisiacich s využívaním infraštruktúry a poskytovaním služieb investovali do posilňovania a rozširovania projektov inteligentných miest.

V Bruseli 1. júla 2015

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE
